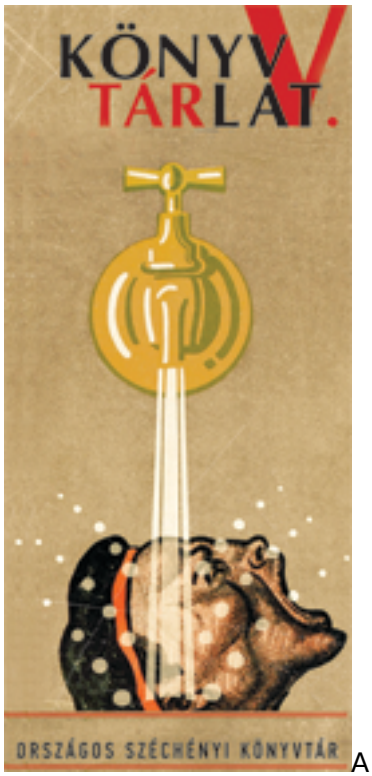
KönyvTÁRlat V. Propaganda a XX. században – irodalmi-kultúrtörténeti programsorozat

2015/09/07 - 14:58

Ötödik éve rendezi meg az Országos Széchényi Könyvtár havonta jelentkező irodalmi-kultúrtörténeti programsorozatát, a KönyvTÁRlatot. Az idei tematikus évad a *Propaganda a XX. században* címmel szeptember 17.-én indul, s szokás szerint továbbra is csütörtök esténként jelentkezik.

Ötödik éve rendezi meg az Országos Széchényi Könyvtár havonta jelentkező irodalmi-kultúrtörténeti programsorozatát, a KönyvTÁRlatot. Az idei tematikus évad a *Propaganda a XX. században* címmel szeptember 17.-én indul, s szokás szerint továbbra is csütörtök esténként jelentkezik, amikor az érdeklődők egy felkért neves **szakértő előadását** hallhatják, amit a témát további árnyalatokkal gazdagító **művészi produkció** (színházi est, koncert, performansz, stb.) követ. Minden esthez Könyvtárunk gyűjteményéből válogatott, igazi ritkaságokból összeállított csemegéket, csak ezeken a napokon látható **mini-tárlat** keretében mutatunk meg, mely dokumentumok az adott téma irodalmába is mélyebb bepillantást nyújtanak.

A propaganda bizonyos nézetek elterjesztésére, részben azok védelmére szolgál, és – közvetetten vagy nyíltan, például a cenzúra által – szoros kapcsolatban áll a világnézeti és esztétikai ízlésformálással, a művészeti és oktatási kánonok kérdéskörével is. Minden képletes kánon a maga értékelvét kívánja továbbhagyományozandó eszmeként, fennkölt minőségként tárgyiasított formában továbbadni.

A propaganda megszületésének, első időszakának a késő középkort és a kora újkort tekinthetjük, amikor egyrészt létrejött egy korábbinál szélesebb világi értelmiségi réteg, másrészt megjelent a könyvnyomtatás, mint az egyik legmeghatározóbb szellemi technológia. A nyomtatott röplapok, pamfletek és az első újságok révén tömegek véleményének formálása vált lehetővé. Ekkortól, s főképp majd a 20. század legelejétől beszélhetünk a modern propaganda igazi térnyeréséről, mind ideológiai, mind kereskedelmi propaganda szintjén, amikor a nyomtatás (könyv-, sajtó- és kereskedelmi plakát!) mellett a tömegkommunikáció új eszközeit is felhasználják.

Politika, művészet, média, kereskedelem – a különböző propagandatípusok és eszközök egyaránt az érzelmek, személyes érdekek, vagy éppen a közösségi félelemre való rájátszás révén érik el céljukat. Van-e kiút? Maradhatunk-e függetlenek? „*Észre sem vesszük, hogy álmaink és vágyaink, hiúságunk és félelmeink sebezhetővé, kiszolgáltatottá tesznek bennünket. Politikusok, hittérítők és üzletemberek évezredek óta tudják, amit mi persze körömszakadtig tagadunk, hogy viselkedésünket nem a józan ész, hanem az érzelmek irányítják*” – mondja Kepes András újságíró, író, egyetemi tanár, akinek évadnyitó előadásával indítjuk útjára sorozatunkat. Megkíséreljük átfogóan feltárni *A propaganda anatómiájá*-t, áttekintve, hogyan alakultak az évszázadok során, melyek a propaganda, a meggyőzés taktikái, és hogyan védekezhetünk ellenük? Ezekre a kérdésekre keresve a választ, széles spektrumú, globális folyamatoknak az elemző bemutatására vállalkozik tehát idei tematikus sorozatunk nyolc izgalmas est keretében, a rendelkezésre álló időkeret határai miatt a propaganda 20. századi jelenségeinek vizsgálatára fókuszálva.

Az estek tematikái és a felkért előadók:

2015. szeptember 17.
A propaganda anatómiája [1] – Kepes András egyetemi tanár, Táncsics Mihály-díjas és Pulitzer-emlékdíjas újságíró, a Budapesti Metropolitan Főiskola Művészeti Tanácsának elnöke

2015. október 15.

Propaganda az első világháborútól 1945-ig [2] – Zeidler Miklós, az ELTE Új- és Jelenkori Magyar Történeti Tanszékének docense, a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa

2015. november 12.
A sztálini propaganda módosulásai – Kun Miklós Széchenyi-díjas történész, Szovjetunió- és Oroszország-szakértő, a Károli Gáspár Református Egyetem professzora, a Kremlinológiai Intézet vezetője

2015. december 3.
Egyház és propaganda – az előadó személyét később közöljük

2016. január 21.
„Cinkos akusztika" – színház, irodalom és cenzúra – Jákfalvi Magdolna, a Színház- és Filmművészeti Egyetem egyetemi tanára

2016. február 18.
Film és ideológia – Réz András filmesztéta, filmtörténész, szak- és műfordító, forgatókönyvíró, drámaíró és reklámszakember

2015. március 17.
„Otthonod az uradé?" – nő és propaganda – Kádár Judit irodalomtörténész, kritikus, a Nyugat-magyarországi Egyetem oktatója

2015. április 14.
Lúdas Matyi a rendszer szolgálatában – Takács Róbert történész, a Politikatörténeti alapítvány és Politikatörténeti Intézet tudományos munkatársa

Ebben az évadban a tematikus estek kapcsolódnak továbbá az október közepén megnyíló, *Propaganda az I. világháború idején* című nagykiállításunk koncepciójához, lehetőséget nyújtva a kiállítás által megfogalmazott felvetések továbbgondolására is.

Az évadot terveink szerint tavasztól további estek folytatják a tömegkommunikáció befolyásoló erejéről, a mai, világháló adta kihívásokról és akadályokról, eszközökről és célokról, többek közt közösségi portálok pszichológiai hatásfolyamatainak vizsgálatával.

Az estekre a belépés az NKA támogatásnak köszönhetően ingyenes!

A programsorozat plakátja [3]

[4]

KönyvTÁRlat **[5]**

Forrás webcím: https://oszk.hu/konyvtarlat/propaganda-xx-szazad-konyvtarlat-5

Hivatkozások:

[1] http://www.oszk.hu/konyvtarlat/propaganda-anatomiaja
[2] http://www.oszk.hu/konyvtarlat/propaganda-az-elso-vilaghaborutol-1945-ig-konyvtarlat
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/KONYVTARLAT_5.pdf
[4] http://www.nka.hu
[5] http://www.oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/koenyvtarlat
[6] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[7] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/koenyvtarlat